

Богдан Патланенко, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету. **Науковий керівник** – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики **Олена Мельникова-Курганова**

ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Було досліджено, що сучасна російська пропаганда становить значний виклик для світового порядку та безпеки, використовуючи маніпуляції громадською думкою, дестабілізуючи країни та виправдовуючи агресивні дії. Соціальні мережі стають ключовими платформами для поширення пропаганди. Україна, як жертва російської агресії, особливо піддається впливу російської пропаганди, яка використовує різноманітні канали, такі як соціальні мережі.

Ключові слова: пропаганда, соціальні мережі, блоги, канали, інформація

Сучасна російська пропаганда стала значним викликом для світового порядку та безпеки. Вона використовується для маніпулювання громадською думкою, дестабілізації країн та виправдання агресивних дій. Соціальні мережі та блоги стали ключовими платформами для поширення цієї пропаганди, що робить цю тему надзвичайно актуальною. Важливо зазначити, що російська пропаганда становить особливу небезпеку для внутрішнього споживача в Україні. Російська Послугуючись різноманітними каналами, такими як соціальні мережі та блоги, щоби дестабілізувати ситуацію в Україні.

Хоча наразі традиційні медіа продовжують функціонувати, а інтернет-версії видань займають своє місце на медійному ринку, очевидною стає домінація соціальних мереж як більш популярних серед населення каналів інформації. Саме в соціальних мережах зосереджено величезну кількість користувачів, що забезпечує швидке та масове поширення інформації. У цьому

контексті, російська пропаганда активно використовує соціальні мережі та блоги як ефективні інструменти для впливу на громадську думку та формування своєї ідеологічної лінії серед широкого кола аудиторії. Васьківська О. Є. у своєму дослідженні «Особливості інформаційних каналів соціальних мереж під час російсько-української війни» зауважує: «Кожен день повідомлення в інформаційних каналах соціальних мережах переглядають мільйони людей з усієї України. Їх популярності сприяють короткі лаконічні тексти з великою кількістю мультимедій, висвітлення актуальної інформації з лінії фронту, окупованих територій, великих і малих міст і сіл України та всього світу. Можливість кожного підписника надіслати цікавий контент робить соціальні мережі першоджерелом з місць подій» [1, с. 73].

Зручність та доступність соціальних мереж несе у собі низку загроз – зловмисники можуть використовувати гнучкі інструменти та спеціалізовані комунікаційні моделі для дезінформації населення, поширення пропаганди, формування у широких мас певного уявлення про ті чи інші події. Так, дослідниця Мельникова-Курганова О. С. стверджує, що «є проблема в нерегульованих соціальних медіа, адже численні альтернативні платформи поширення дезінформації знаходяться в Інтернеті. Месенджери, соціальні мережі, сайти-сміттярки швидко виходять до аудиторії. Так, сюди важко проникнути офіційній (державній) інформації, точці зору чи позиції» [2, с. 44].

Російська пропаганда стає важливим гравцем у контексті боротьби за увагу та довіру читачів. Російські медіа активно поширюють дезінформацію та маніпулюють громадською думкою, переслідуючи виконання цілей інформаційної війни. Характерним є фабрикація та просування певних наративів: про денацифікацію, захист російськомовного населення, історичну єдність та «антиросійську змову Заходу», боротьбу з НАТО, біолабораторіями тощо. Ці наративи використовуються для виправдання агресивних дій РФ та дегуманізації українців з одного боку, а з іншого схилити значну частину українського населення до будь-якої форми капітуляції – чи то переконання у неможливості протистояти ворогу, чи то залучення до антиукраїнських дій,

таких як сепаратизм, ведення розвідки для військ РФ, цілевказання, проведення публічних чи закритих інформаційних кампаній тощо.

Хочемо звернути увагу на важливість дослідження різних методів, якими російська дезінформація та пропаганда проникають в український медіапростір для успішної боротьби з ними. Так, одним з головних шляхів для поширення пропаганди є використання так званих «ботоферм» та «тролей». Боти генерують фейкові коментарі, лайки та репости, щоб штучно збільшити видимість пропагандистських меседжів, а тролі, тобто люди, які за плату або з ідейних міркувань поширюють пропаганду в соціальних мережах, пишуть коментарі, публікують статті та ведуть дискусії, щоб маніпулювати громадською думкою.

Також одним з найуспішніших інструментів пропаганди стали телеграм-канали. Зокрема, це можуть бути або фейкові українські, або ж проросійські канали. У першому випадку, РФ створює телеграм-канали, які маскуються під українські. Вони часто мають схожі назви з популярними українськими каналами, використовують українську мову та символіку, щоб здаватися легітимними. Фейкові українські канали публікують дезінформацію та пропаганду, яка відповідає російським наративам. Ця інформація може стосуватися політики, економіки, війни, історії тощо. У випадку проросійських каналів, пропагандисти відкрито публікують свої наративи та агітують за підтримку РФ. Вони використовують різні методи маніпулювання, щоб впливати на думки людей, такі як мову ворожнечі, розпалювання міжетнічних конфліктів, а також апелювання до емоцій та страхів людей [4].

Аналогічно з телеграм-каналами РФ створює фейкові спільноти в Facebook, Twitter та месенджерах, які маскуються під групи з інтересами, актуальними для українців. Ці групи можуть мати назви, схожі на популярні українські спільноти, використовувати українську мову та символіку.

Отже, російська пропаганда, використовуючи ботоферми, тролів, телеграм-канали, фейкові та проросійські спільноти в месенджерах та соцмережах, активно поширює дезінформацію та маніпулює українським медіапростором.

Їхня мета – просувати проросійські наративи, розпалювати ворожнечу, дестабілізувати ситуацію в Україні та здобути підтримку своїх дій.

Небезпека полягає в тому, що сфабриковані фейковими акаунтами новини часто підхоплюються українськими каналами та спільнотами в соцмережах. Не усвідомлюючи цього, вони самі стають рупором російської пропаганди, поширюючи дезінформацію та шкодячи українському суспільству.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васьківська О. Є. Особливості інформаційних каналів соціальних мереж під час російсько-української війни // Актуальні проблеми науки, освіти та суспільства в сучасних умовах: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції – Полтава: ЦФЕНД, 2022. – Ч. 2. – С. 72-73
2. Мельникова-Курганова О. С. Дезінформація в соціальних медіа: соціокомунікаційний аспект. Розвиток наукових міжгалузевих досліджень. Матеріали науково-практичної конференції. Вінниця: Молодий вчений, 2021. С.43-46.
3. Мельникова-Курганова О.С. Засоби інформаційного впливу під час війни: типи, трансформація, тенденції // Матеріали Х конгресу «Авіація в ХХІ столітті» – «Безпека в авіації та космічні технології». – Київ: Національний авіаційний університет, 2022. – С. 6.2.154-6.2.157
4. Детектор медіа. Дослідження телеграм-каналів, які наслідують інші та поширюють російську пропаганду. URL:https://detector.media/propahanda_vplyv/article/214575/2023-07-23-doslidzhennya-telegram-kanaliv-yaki-nasliduyut-inshi-ta-poshyryuyut-rosiysku-propagandu/ (дата звернення 09.04.2024)